

DE CDNA EN ZEEVOGELS.

De Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (CDNA) heeft als doel het documenteren en registreren van zeldzame vogelsoorten in Nederland. Vooral vanwege het eerstgenoemde facet wordt van een geval niet alleen vereist dat de waargenomen kenmerken betrekking hebben op de geclaimde soort, maar ook dat de documentatie in zijn geheel overtuigend is. Hierbij moet bedacht worden dat de geloofwaardigheid van een waarneming nu over pakweg 50 jaar alleen nog maar gebaseerd kan worden op de nu vastgelegde documentatie. Goede en volledige documentatie is dan ook een noodzakelijke voorwaarde om veranderingen over langere termijn in de status van een soort te kunnen constateren. Zo is het bijvoorbeeld aan het ontbreken van goede beschrijvingen in het verleden te wijten, dat het onbekend blijft of toen het Stormvogeltje *Hydrobates pelagicus* inderdaad algemener was voor onze kust dan het Vaal Stormvogeltje *Oceanodroma leucorhoa*, zoals uit de geregistreerde waarnemingen valt af te leiden. De hedendaagse vogelaar is, met zijn hiermee volstrekt tegenstrijdige ervaring, geneigd deze vroegere determinaties in twijfel te trekken en deze twijfels kunnen niet op basis van de beschikbare documentatie worden weggenomen. Dit soort situaties wil de CDNA in de toekomst trachten te vermijden.

Het is logisch dat het belang van goede en volledige documentatie bij alle soorten waarnemingen gelijk is. Zo zullen de strenge eisen, die de commissie in principe stelt, ook gelden voor vogels die als gevolg van ongunstige omstandigheden gewoon niet beter gezien konden worden. De veelal op grote afstand en bij slecht weer langsvliegende zeevogels vallen dan ook ongelukkigwijze relatief vaak in de categorie waarnemingen, waarbij goede documentatie moeilijk te geven is. Lang niet alle relevante kenmerken kunnen altijd worden opgemerkt en vaak spelen betrekkelijk subjectieve zaken als vorm en vliegwijze van de vogel en ervaring van de waarnemer een doorslaggevende rol bij de totstandkoming van de determinatie. Deze factoren kunnen in een beschrijving voor derden nauwelijks dezelfde overtuigingskracht hebben als tijdens de waarneming zelf. Een dergelijk geval kan dan ook vaak niet worden geaccepteerd, ofschoon de determinatie vermoedelijk correct is geweest. Om echter niet de indruk te wekken dat waarnemingen van zeldzame zeevogels altijd tot afwijzing gedoemd zijn volgen nu enkele aanwijzingen over wat voor informatie een goede beschrijving dient te bevatten.

In de eerste plaats zal een beschrijving altijd inzicht moeten verschaffen in de waarnemingsomstandigheden. Daarom is het van groot belang aandacht te besteden aan hoe goed de vogel te zien was. Afstand, lichtomstandigheden, kijkmateriaal en waarnemingsduur dienen zeker te worden vermeld. Vervolgens moet de vogel zelf zo uitgebreid mogelijk worden beschreven. Indien bepaalde belangrijke kenmerken als gevolg van ongunstige omstandigheden niet konden worden vastgesteld, verdient het aanbeveling dit expliciet te vermelden. Belangrijke kenmerken van doorslaggevende aard zijn: wit op de ondervleugel van het Stormvogeltje, een zwarte kopkap en een typische licht/donker-tekening op de ondervleugel bij de Grote Pijlstormvogel *Puffinus gravis*, ronde kopvorm en relatief slanke snavel bij de Kleine Burgemeester *Larus glaucoides*, etc. Uiteraard is het niet de bedoeling om deze kenmerken standaard te gaan vermelden om de waarneming maar geaccepteerd te krijgen. Wel wil deze opsomming een indicatie geven van de door de CDNA vereiste volledigheid van een beschrijving.

Het zal in de praktijk helaas toch veelal zo zijn, dat alleen waarnemingen van vrij dichtbij langsvliegende zeevogels een redelijke kans op aandacht hebben. Dat het leeuwedeel van de waarnemingen op grotere afstand plaats vindt, is een vervelende eigenschap van het zeevogels tellen vanaf de kust, waar we mee moeten leren leven. Tot slot is het belangrijk zich

te realiseren, dat vele afwijzingen van zeevogelwaarnemingen veelmeer geschieden op basis van onvoldoende documentatie dan op basis van onjuiste documentatie. De juistheid van de determinatie wordt dan wel waarschijnlijk, doch niet overtuigend bewezen geacht.

The Dutch Rarities Committee (CDNA) explains the necessity of good and reliable documentation of records of rare seabirds. Unfortunately, it is often difficult or even impossible to meet the required standards in descriptions of seabirds observed during seawatches carried out from coastal observation posts. However, the committee cannot afford to modify its standards according to the type of record submitted. It is advised to explain as comprehensively as possible all observation and weather conditions to provide insight in how the bird was seen. Descriptions of the birds should be as complete as the conditions will permit and should contain mention of all characteristic features, indicating which of them were actually observed and which of them were impossible to verify. Finally it is stressed once again that the rejection of a record in many cases merely expresses the lack of convincing details in stead of a deep-rooted doubt about the identity of the bird.

J.W. (Jowi) de Koever,
CDNA, Enschede.